



Landbruksdepartementet
Boks 8007, Dep
0030 Oslo

Landbruksdepartementet	
Saksnr.: 2003 100670	Doknr.: 51
Mottatt: 29 APR 2003	
Saksbeh.: MH/MAT/RIG	Ark.: 008
Kopi:	Avekr.:

Oslo, 25. april 2003

Høring: Forenklet modell for finansiering av matforvaltningen

Uttalelse fra Norsk Gardsmat

Vi viser til Landbruksdepartementets høringsbrev av 25.03.03.

Norsk Gardsmat representerer ca 220 mindre næringsmiddelvirksomheter i hele Norge, knyttet til gardsbruk. Dette er virksomheter som sysselsetter fra under et halvt årsverk opp til en håndfull årsverk. De fleste medlemmene i Norsk Gardsmat har foredling og omsetning av mat, eventuelt servering av mat, som en bi-geskjeft til tradisjonell landbruksdrift, men den relative betydningen av næringsmiddelvirksomheten i familiens totale økonomi er økende.

NGM mener det er behov for en opprydding i hjemmelsgrunnlaget og regelverket for finansiering av matforvaltningen. Dette vil lette administrativt arbeid for næringsaktørene og for byråkratiet. Vi vil imidlertid be om at det rettes særlig oppmerksomhet mot effektene - særlig kostnadseffekten - av en forenkling der en blander likt og ulikt i én ordning. Dette kan for eksempel skje om store og små næringsaktører blir underlagt identiske regler uten å ta hensyn til de spesielle utfordringene som de små virksomhetene står overfor.

De små næringsaktørene spiller en viktig rolle i næringsutviklingen i distrikts-Norge og Fiskeri- og Landbruksdepartementet må som fagdepartement for to viktige næringer i distrikts-Norge sørge for at dette hensynet blir ivaretatt også når hjemler og regler for finansieringen av matforvaltningen skal fastlegges. I høringsnotatet for selve matloven som var ute til høring tidligere i vår var dette hensynet i noen grad beskrevet og ytterligere presisert i vårt høringssvar til Helsedepartementet, datert 31.03.03. I det foreliggende notat om finansieringen er hensynet til næringsinteressene bare tatt med når det gjelder fiskerinæringen, men ikke når det gjelder landbruk og landmatproduksjonen.

Målet for den reviderte finansieringsmodellen (kap 3 i høringsnotatet)

I kapittelet er det gitt en beskrivelse av fire mål med den reviderte modellen. For oss synes det som om departementene har ytterligere én hensikt med omleggingen, nemlig å skaffe seg et hjemmelsgrunnlag som åpner for å øke brukernes andel av finansieringen fra 60 til 90 %. Dersom hjemmelsgrunnlaget

Postadresse
Norsk Gardsmat
Postboks 9354 Grønland
0135 OSLO

Besøksadresse
Landbrukets Hus
Schweigaardsgt. 34 c

Telefon: 22 05 46 45
Faks: 22 17 17 87
E-post: norsk.gardsmat@bondelaget.no

Org.nr.: 980 844 498 MVA
Bankkonto: 8650.05.18709

først er der, vil en risikere at gebyrene/avgiftene blir skrudd opp som et resultat av en politisk drakamp omkring statsbudsjettet. Dette skaper lite forutsigbare forhold for næringsaktørene, særlig de små.

Gjeldende finansieringssystem for matforvaltningen (kap 4 i høringsnotatet)

Utkast til framtidig EØS-regelverk (punkt 4.3.2) (EUs forordning) vil bli førende for utformingen av den framtidige finansieringen av offentlig kontroll av fôr og mat. I følge dette utkaste vil det som eksempel bli forbudt med subsidiering av gebyrer/avgifter gjennom kompenserende nasjonale tiltak. Konsekvensen av et slikt forbud, særlig for småskalaprodusentene, er lite berørt i høringsnotatet.

Hovedprinsipper for finansieringen av matforvaltningen (kap 6 i høringsnotatet)

I innledningen til dette kapittelet er det pekt på at hovedprinsippene for finansieringen av matforvaltningen er å understøtte de sentrale strategier og mål som er lagt for organiseringen av matforvaltningen. I beskrivelsen av mål og strategier savnes viktige hensyn som å sikre en levedyktig næring for å opprettholde en nasjonal produksjon av mat og behovet for matmangfold.

Oppgaver som kan knyttes direkte til klart definerte brukere eller brukergrupper skal, i følge forslaget, finansieres med gebyrer. Ved bruk av gebyrer skal størrelsen på disse stå i forhold til den konkrete "tjenesten" som den enkelte mottar. Når en samtidig må forvente forbud mot kompenserende nasjonale tiltak (jfr. ovenfor), vil dette prinsippet i praksis kunne bety at produsenter med små produksjonsvolumer vil få store kostnader per produsert enhet. Det foreslåtte prinsippet vil indirekte kunne bety en betydelig konkurransevridning til fordel for de store bedriftene og vil også være skadelig i bestrebelsene på å oppnå økt matmangfold og større verdiskaping på gården.

Dersom dette ikke blir hensyntatt i utformingen av finansieringsordningen for matforvaltningen, vil de sterke landbrukspolitiske føringene om satsing på småskala matforedling ha liten troverdighet.

Vurdering av oppgavene i matforvaltningen i forhold til gebyr- og avgiftsfinansieringen (kap 7 i høringsnotatet)

Punkt 7.3.3. Departementenes oppsummering av hvor stor andel av matforvaltningens oppgaver som kan brukerfinansieres har gitt som svar 90 %. Det bygger etter vår oppfatning på en at en altfor snever definisjon av hvilke oppgaver i matforvaltningen som mest naturlig ligger til det offentlige og som derfor skal finansieres over statsbudsjettet. Vi mener for eksempel at arbeidet med beredskap i det vesentligste må være en offentlig oppgave, det samme gjelder kommunikasjon og samfunnskontakt, kompetanseutvikling, kjøp av laboratorietjenester, kjøp av forvaltningsstøtte og vitenskapskomiteens virksomhet.

Forslag til revidert finansieringsmodell (kapittel 8 i høringsnotatet)

I høringsnotatets punkt 8.1.2.1 er bransjemessige forhold beskrevet. Der framgår det at fiskerinæringen, fordi den er eksportrettet og dermed konkurranseutsatt, må slippe med lavere avgifter enn i landmatproduksjonen, som i hovedsak er rettet mot hjemmemarkedet og er en skjermet næring. Dette rører etter vår oppfatning en dårlig forståelse for de store utfordringene som landbruket står overfor med stadig skjerpede krav om å levere billigere råvarer og konkurranse fra grensehandel som øker dag for dag.

Bakerisektoren er i dag sterkt utsatt for internasjonal konkurranse og på grøntsektoren ser vi også økende grad av internasjonal konkurranse fordi forbruket av gønnsaker og frukt dreies mot varer som faller utenfor skjermingsreglene.

De pågående WTO-forhandlingene trekker også i retning økt internasjonal konkurranse til den norsk landmatproduksjon.

Småskalaprodusentene leverer spesialvarer som i stor grad møter konkurranse fra importerte delikatessevarer. Samtidig er det et politisk trykk om å øke eksporten fra landbruket, også for spesialmat fra de små produsentene, jmfør satsingen på Grüne Woche.

Punkt 8.2 Forslag til modell.

For godkjenning av tekniske innretninger og anlegg foreslås det at gebyrgrunnlaget skal være pr. søknad. Dette kan føre til uforholdsmessig store kostnader per produsert enhet for søknader som gjelder små anlegg.

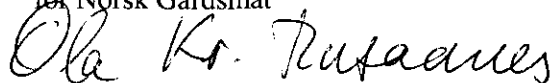
For kontrollgebyr slaktning, nedskjæring, kjøling foreslås at gebyr grunnlaget skal være pr. dagsverksats. Også her vil en kunne få gebyrer som betyr store kostnader per produsert enhet.

I høringsnotatet er det antydnet en "oppskrift" om hvordan brukers adferd kan ha innvirkning på kostnadene for kontrolltjenestene. Slik kostnadsdempende adferd antar vi for eksempel kan være omfattende internkontroll i bedriften. Men slik internkontroll er ikke gratis, særlig ikke når det forlanges dokumentasjon på de gjennomførte internkontrolltiltakene. Bedriftene får med andre ord kostnader uansett, enten knyttet til matforvaltningens drift (gebyrer/avgifter) eller knyttet til krav fra forvaltningen.

Administrative og økonomiske konsekvenser (kapittel 8 i høringsnotatet)

Den foreslåtte kontrollavgiften antas å bli 0,5 prosentpoeng høyere enn dagens næringsmiddelavgift. Dette vurderes ikke å ha vesentlig betydning for næringslivet generelt, heller ikke for den enkelte næringsutøver, slik departementene vurderer det. Vi er ikke enige i denne bagatelliseringen av betydningen av denne relativt sett store påplussingen og vi ber igjen om særlig oppmerksomhet omkring kostnadseffekten for de små virksomhetene.

Med hilsen
for Norsk Gardsmat



Ola Kr. Rusaanes
Daglig leder